

อติเต กิร กสสปสมมมาสพทโธ วิสติชฌณาสวสทสปรวโร พารณลล อคมาลี ๑

ได้ยินว่า ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ. พระลัมมมาสพทเจ้าพระนามว่ากสสปะ ผู้มีพณแห่งพระชฌณาสพยลลเป็นบริวาร ได้เสด็จไปแล้ว ลู่พระนครชื่อว่าพารณลล ๑

มนุสสา อตตโน พล สลลภเขตวา อฏฐปิ ทสปี เอกโต หุตวา อาคนตูกทานานิ อทสุ ๑

อ. มนุษย์ ท. กำหนดแล้ว ซึ่งกำลัง ของตน แปรคนบ้าง สิบคนบ้าง เป็น โดยความเป็นอันเดียวกัน ได้ถวายเป็น ซึ่งทาน เพื่อกิษุผู้จรรมา ท. ๑

อถกทิวล สตุถา ภตตกิจจวสาเน เอว อนุโมทน อกาลิ “อุปาสกา อิถกจโจ (P22) ‘อตตโน สนตกเมว ทาตุ วฏฐติ, กิ ปเรน สมหาปิเตนาติ อตตนาท ทาน เทติ ปรี น สมหาเปติ, โส นิพพตตฏฐาเน โภคสมปท ลกติ โน ปริวารสมปท; เอกจโจ ปรี สมหาเปติ อตตนา น เทติ, โส นิพพตตฏฐาเน ปริวารสมปท ลกติ โน โภคสมปท; เอกจโจ อตตนาปิ น เทติ ปรมปิ น สมหาเปติ, โส นิพพตตฏฐาเน เนว โภคสมปท ลกติ โน ปริวารสมปท, วิมาสาโท หุตวา ชีวติ; เอกจโจ อตตนา จ เทติ ปรมจ สมหาเปติ, โส นิพพตตฏฐาเน โภคสมปทมิปิ ลกติ ปริวารสมปทมิปิ ๑

ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ. พระคาสดา ได้ทรงกระทำแล้ว ซึ่งการอนุโมทนา ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งกิจด้วยภัก อย่างนี้ ว่า “ดูก่อนอุปาสกและอุบาสิกา ท. (อ. บุคคล) บางคน (ในโลก) นี้ (คิดแล้ว) ว่า ‘อ. อัน (อันเรา) ถวาย (ซึ่งวัตถุ) อันเป็นของ มีอยู่ ของตนนั้นเทียว ย่อมควร, (อ. ประโยชน์) อะไร (ด้วยบุคคล) อื่น ผู้อันเราชักชวนแล้ว’ ดังนี้ ย่อมถวายเป็น ซึ่งทาน ด้วยตนเทียว ย่อมไม่ชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่น (อ. บุคคล) นั้น ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งบริวาร ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่น ย่อมไม่ถวายเป็น ด้วยตน, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งบริวาร, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมไม่ถวายเป็น แม้ด้วยตน, ย่อมไม่ชักชวน (ซึ่งบุคคล) แม้อื่น, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะนั้นเทียว, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งบริวาร, เป็นผู้กินซึ่งวัตถุอันเป็นเดน เป็น ย่อมเป็นอยู่ ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมถวายเป็น ด้วยตนด้วย ย่อมชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่นด้วย, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมได้ แม้ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ แม้ซึ่งความถึงพร้อมแห่งบริวาร ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว” ดังนี้ ๑

ตํ สุตวา สมิเป จิตโต เอโก ปณตติปริโส จินตลล “อหนทานิ ตถา กริสสามิ; ยถา เม เทว สมปตติโย ภวิส สนตติ ๑

อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต คนหนึ่ง ผู้ยืนอยู่แล้ว ในที่ไกล ฟังแล้ว (ซึ่งการอนุโมทนา) นั้น คิดแล้ว ว่า “ในกาลนี้ อ. เรา จัก กระทำ โดย - อ. สมบัติ ท. สอง จักมี แก่เรา โดยประการใด - ประการนั้น” ดังนี้ ๑

โส สตฺถารํ วณฺทิตฺวา อาห “ภนฺเต เสว มยฺหํ ภิกฺขุ คณฺหาติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา กราบพูลแล้ว ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. พระองค์) ของจงทรงรับ ซึ่งภิกษา ของข้าพระองค์ ในวันพรุ่งนี้” ดังนี้ ๖

“กิตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ อตฺถิโกติ ๖

(อ. พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ. ความต้องการ ด้วยภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่าไร (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“กิตฺตโก ปน โว ภนฺเต ปริวาริโกติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น พูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ อ. ปริวาร ของพระองค์ ผู้มีประมาณเท่าไร (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“วิสฺติ ภิกฺขุสทฺถสฺสณฺนิติ ๖

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “อ. พันแห่งภิกษุ ท. ยี่สิบ (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“ภนฺเต สพฺเพหิ สทฺธิ เสว มยฺหํ ภิกฺขุ คณฺหาติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. พระองค์) กับ (ด้วยภิกษุ ท.) ทั้งปวง ของจงทรงรับ ซึ่งภิกษา ของข้าพระองค์ ในวันพรุ่งนี้” ดังนี้ ๖

สตฺถา อธิวาสสิ ๖

อ. พระศาสดา (ทรงยังคำนินมิต) ให้อยู่ทับแล้ว ๖

โส คามํ ปริวิสิทฺวา “อมฺมตฺตาตา เสว มยา พุทฺธปฺปมฺโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺตีโต, ตุมฺहे ยตฺตกาณํ ภิกฺขุณํ สกฺโกถ ตตฺตกาณํ เทหาติ อาโรเจตฺวา วิจฺรณฺโต, อตฺตโน พลํ สลฺลภฺเขตฺวา “มยฺ ทสฺสนํ ทสฺสาม, มยฺ วิสฺติยา มยฺ สตฺสส , มยฺ ปญฺจนํ สตานฺนติ วุตฺเต, สพฺเพสํ วจฺนํ อาทีโต ปฏฺจาย ปณฺณ อาโรเปสิ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น เข้าไปแล้ว สู่บ้าน เพื่อบอกไปอยู่ ว่า “ดูก่อนแม่และพ่อ ท. อ. หมู่แห่งภิกษุ ผู้มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข อันข้าพเจ้า นิมนต์แล้ว ในวันพรุ่ง, อ. ท่าน ท. ย่อมอาจ (เพื่ออันถวาย) แก่ภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่าใด, (อ. ท่าน ท.) จงถวาย (แก่ภิกษุ ท.) ผู้มีประมาณเท่านั้น” ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “อ. เรา ท. จักถวาย (แก่ภิกษุ ท.) สิบ, อ. เรา ท. (จักถวาย) (แก่ภิกษุ ท.) ยี่สิบ, อ. เรา ท. (จักถวาย) แก่ร้อย (แห่งภิกษุ ท.), อ. เรา ท. (จักถวาย) แก่ร้อย ท. ห้า (แห่งภิกษุ ท.)” ดังนี้ (อันชน ท. เหล่านั้น) กำหนดแล้ว ซึ่งกำลัง ของตน กล่าวแล้ว, ยกขึ้นแล้ว ซึ่งคำ (ของชน ท.) ทั้งปวง ในหนังสือ จำเดิม แต่ต้น ๖

เตน จ สมฺเยน ทสฺสมี นคฺเร อติหุคฺคตฺตาเวเนว “มฺหาหุคฺคโตติ ปณฺญาโต (P23) เอโก ปุริโส อตฺถิ ๖

ก็ โดยสมัย นั้น อ. บุรุษ คนหนึ่ง ผู้ปรากฏแล้ว ว่า “อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่” ดังนี้ เพราะความที่ (แห่งตน) เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งยากยิ่งนั้นเดียว มีอยู่ในพระนคร นั้น ๖

โส ตปฺปิ สมนฺมุขาคตํ ทิสฺวา “สम्म มหาทคฺคต มยา สฺวตนาย พุทฺธบฺปมฺโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺติโต, เสฺว นครวาลิโน ทานํ ทสฺสนฺติ, ตวํ กตฺติ ภิกฺขุ โภเชสฺสสํสํติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น เห็นแล้ว (ซึ่งบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่) แม้นั้น ผู้มาแล้วสู่ที่มีหน้าพร้อม (กล่าวแล้ว) ว่า “แน่ะ บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ ผู้มีฐานะอันเสมอ อ. หมูแห่งภิกษุ ผู้มีพระพุทธาน์เป็นประมุข อันข้าพเจ้า นิมนต์แล้ว เพื่อกัดบริโภคนอนจะมีในวันพรุ่ง, (อ. ชน ท.) ผู้อยู่ในพระนครโดยปกติ จักถวาย ซึ่งทาน ในวันพรุ่ง, อ. ท่าน ยังภิกษุ ท. เท่าไร จักให้ฉัน” ดังนี้ ฯ

“สามิ มยฺหํ กิํ ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหิ นาม สฺชนานํ อตฺตโถ, มยฺหํ ปน เสฺว ยาคฺคตถาย ตณฺหุลาพิมตฺตปฺปิ นตฺถิ, อหํ ภตฺติ กตฺวา ชีวามิ, กิํ เม ภิกฺขุหิติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่หนาย (อ. ประโยชน์) อะไร ของข้าพเจ้า ด้วยภิกษุ ท., อ. ความต้องการ ชื่อ ด้วยภิกษุ ท. (ย่อมมี) (แก่ชน ท.) ผู้เป็นไปกับด้วยทรัพย์, กิ (อ. วัตถุ) แม้ลักว่าทะนอแห่งข้าวสาร เพื่อประโยชน์แก่ข้าตม ในวันพรุ่ง ย่อมไม่มี แก่ข้าพเจ้า, อ. ข้าพเจ้า กระทำแล้ว ซึ่งการรับจ้าง ย่อมเป็นอยู่, (อ. ประโยชน์) อะไร ด้วยภิกษุ ท. (มีอยู่) แก่ข้าพเจ้า” ดังนี้ ฯ

สมาทปเกน นาม พยตฺเตน ภวิตพฺพํ; ตสฺมา โส เตน “นตฺถิตฺติ วุตฺเตปิ ตถฺหิฏฺโถ อหฺตฺวา เอวมาห “สम्म มหาทคฺคต อิมสฺมิ นคเร สฺโฆชนํ ภูณฺชิตฺวา สฺขุมวตฺถนิตฺตถา นานาภรณบฺปฏฺมณฺทิตา ลีริสยเน สยมานา พหุ ชนา สมนฺปตฺติ ออนุภวฺนติ, ตวํ ปน ทิวสํ ภตฺติ กตฺวา กุจฺฉิปุณฺณตฺตปฺปิ น ลภสิ; เอวํ สนฺเตปิ ‘อหํ ปุพฺเพปิ กิณฺจิ อกตฺตตฺตา กิณฺจิ น ลภามิ’ติ น ชานาสํสํติ ฯ”

ชื่อ (อันบุคคล) ผู้ชักชวน เป็นผู้ฉลาด พึงเป็น เพราะเหตุนั้น (อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “(อ. วัตถุอะไร ๆ) ย่อมไม่มี” ดังนี้ (อันบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่) นั้น แม้กล่าวแล้ว, เป็นผู้หนึ่งเป็นแล้ว ไม่เป็น กล่าวแล้ว อย่างนี้ ว่า “แน่ะบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ ผู้มีฐานะอันเสมอ อ. ชน ท. ผู้มาก ในพระนคร นี้ ผู้มีผ้าอันละเอียดอันหนึ่งแล้ว ผู้ประดับเฉพาะแล้วด้วยเครื่องอาภรณ์ต่าง ๆ บริโภคแล้ว ซึ่งโภชนะอันดี นอนอยู่ บนที่เป็นที่นอนอันเป็นลรี ย่อมเสวย ซึ่งสมบัติ, ส่วนว่า อ. ท่าน กระทำแล้ว ซึ่งการรับจ้าง ตลอดวัน ย่อมไม่ได้ แม้ (ซึ่งวัตถุ) ลักว่าอาหารอันยังท้องให้เต็ม, (ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น แม้มีอยู่, (อ. ท่าน) ย่อมไม่รู้ ว่า ‘อ. เรา ย่อมไม่ได้ (ซึ่งวัตถุ) อะไร ๆ เพราะความที่ (แห่งบุญ) อะไร ๆ เป็นบุญ (อันเรา) ไม่กระทำแล้ว แม้ในกาลก่อน’ ดังนี้” ดังนี้ ฯ

“ชานามิ สามิติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่หนาย (อ. ข้าพเจ้า) ย่อมรู้” ดังนี้ ฯ

“อถ กสฺมา อิทานิ ปุณณํ น กโรลลํ, ตวํ ยฺวํ พลสฺมปฺนโน, กิํ ตยา ภตฺตี กตฺวาปิ ยถาพลํ ทานํ ทาตุํ น วญฺญตฺตีติ ๑

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต นั้น ถาถามแล้ว) ว่า “(ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น มีอยู่, (อ. ท่าน) ย่อมไม่กระทำ ซึ่งบุญ ในกาลนี้ เพราะเหตุไร, อ. ท่าน เป็นคนหนุ่ม เป็นผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยกำลัง (ย่อมเป็น), อ. อันอันท่าน แม้กระทำ ซึ่งการรับจ้าง แล้ว จึงถวาย ซึ่งทาน ตามกำลัง ย่อมไม่ควร หรือ” ดังนี้ ๑